

EL GAITANER

L'ACTITUT DEN MONTERO RIOS

S'hi trova tant bé a n'aquet caliu, que ¿ com no ha de tèmer la nuvolada que s'acosta ?

EL GALL

SETMANARI NACIONALISTA

Cantarà cada dijous

Número solt : **10 cèntims**

SUSCRIPCIÓ . Espanya y possessions espanyolas, **1'50 Ptes.** trimestre

Estranger, **2'50 Ptes.**

■ ■ ■

Editarà, en follets de propaganda, els treballs més
 :: sobressortints dels primers escriptors catalans ::

≡ OBRES COMPLETES ≡

DE

JOAN MARAGALL

≡ GUSTAU GILI, Editor :: Carrer Universitat, 45, interior ≡

El Gall

SETMANARI NACIONALISTA

Núm. solt: 10 cèntims

SUSCRIPCIÓ: Espanya y possessions espanyoles, trimestre, 1'50; Extranjer, 2'50

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: CARRER DE DURÁN Y BAS, NÚM. 4, ENTRESSOL

La mala fè de "La Veu"

ERÉM avans uns pocs a sapiguer fins a quin punt arriba la mala fe d'aquests homes d'ànima mesquina que inspiren *La Veu de Catalunya*, creadora del lèxic més baix y més groller que hagi mai embrutat columnes de diari. Però avui el cercle dels iniciats s'ha aixamplat y ja son legió els que coneixen els procediments tortuosos del diari avans catalanista.

Com si no n'hi hagués prou am tota una vida de miseries humanes, de tergiversacions y d'interpretacions capcioses, de rosegaments de dignitat y honres agenes, surt aquet dia el diari den Prat-Cambó-Durán-Foronda, ab un solt titulat «La falsetat com a arma política» y ab el qual se pretenia contestar a un article insertat en *El Poble Català*, parlant del Banc den Lerroux y acusant an en Francisco Albó d'haver acceptat un càrrec en el consell d'administració del mateix, havent estat nomenat pel propi ex emperador del Paralel.

Era aquell un solt que no tenia desperdici en el sentit de mala parlaría y mala fe. Com que *El Poble Català* havia dit, referintse a l'Albó, que un individu de la directiva de la Lliga formava part del Consell d'administració del Banc den Lerroux, *La Veu* se desfeia en insults negant en rodó aquesta asseveració; y tot perque ara resulta que l'Albó no es de la directiva de la Lliga y fins hi ha qui vol assegurar que es baixa d'aquesta entitat.

Y bé, anèm a pams, gent de *La Veu de Catalunya*. Es lícita la fugida quan l'atac que's reb deix esmaperdut, però es intolerable que'ls que volen fer escola de civilitat, y's volen mostrar com a models de decencia y d'honradesa, deixín, al fugir, un rastre fastigós de la seva presencia.

L'Albó ha estat diputat a Corts regionalista, regidor regionalista, quefe — desgraciadament per la mateixa — de la minoría regionalista consistorial, individu de la Directiva de la Lliga, individu de la comisió d'Acció política de la mateixa... encara voleu més?

¿Y quan ha aparegut en una pàgina de *La Veu de Catalunya*, la noticia de la expulsió del Albó de entre les fileres regionalistes? Lo que hi ha es que'l procediment jesuitic, d'amagar la propia podridura, ara us ha dut an aquet cas. Prou voleu llençar per la borda a l'Albó, però ni teniu valentia

per ferho, ni teniu raó per intentarho. Si l'Albó s'ha donat de baixa, s'ha de dir y aleshores hi haurà raó de girarse contra'ls que encara'l vulguin veure a la Lliga. Si l'Albó ha faltat acceptant el càrrec de conseller en el Banc den Lerroux, procedeixis a l'amputació d'aquet membre, y fassis a la llum del dia, a ple sol, no en les tenebres d'un quarto y arcoba que es on se fa tota la política trascendental de la Lliga Regionalista.

Peró resulta que l'Albó es regionalista, perque ni ell ha manifestat separarse del grupu, ni'ls altres han dit haverlo expulsat. Y com que l'Albó no es un soldat de fila, al qual li poden ser lícites determinades actituts, sino home que ha estat portaveu, en ocasions solemnes, de les decissions lligueres, es just que al carregar contra l'Albó se carregui també contra'l grupu polític al qual pertany y que si no'l defensa, l'ampara.

La veritat es una: que aquet ridícul Sr. Albó, el dels discursos cursis, es avui una carga pesada pels regionalistes que no saben com treuresela del demunt. ¡Doncs a patir, senyors!

Se prova d'una manera palesa que això del antilerrouxisme es una bonica plataforma electoral, pels elements conservadors, regionalistes y reaccionaris de Barcelona; però no es cap sentiment profundament arrelat en la llur consciencia, que, succedania de les amples consciencies dels corifeus den Planas y den Comas, se venen la ciutat, Catalunya, la moral y la túnica del Crist per un plat de llenties.

Aquets son després els que fan mofa de les caigudes y desviacions de les classes populars, y'ls que reneguen del sufragi universal, perque es dócil a axecar demunt les espatlles del poble als aventurers y als agitadors. Mai s'ha vist tanta podridura, tant egoisme, tanta maldat d'acció en les classes populars, com en aquestes conservadores, que per serho dels propis interessos se juguen als daus, els de la terra que'ls sustenta.

Deixis *La Veu*, de subterfugis y arguments d'advocat de marje.

No'ns fa rés que actualment l'Albó no sigui de la Junta de la Lliga. Nosaltres en tenim prou en sapiguer que es un home representatiu d'aquet grupu d'estira cordetes de Catalunya, que's nomena a sí mateix de la *gent de bé*. ¿L'han expulsat? No. ¿S'ha donat de baixa? *La Veu* no ho diu.

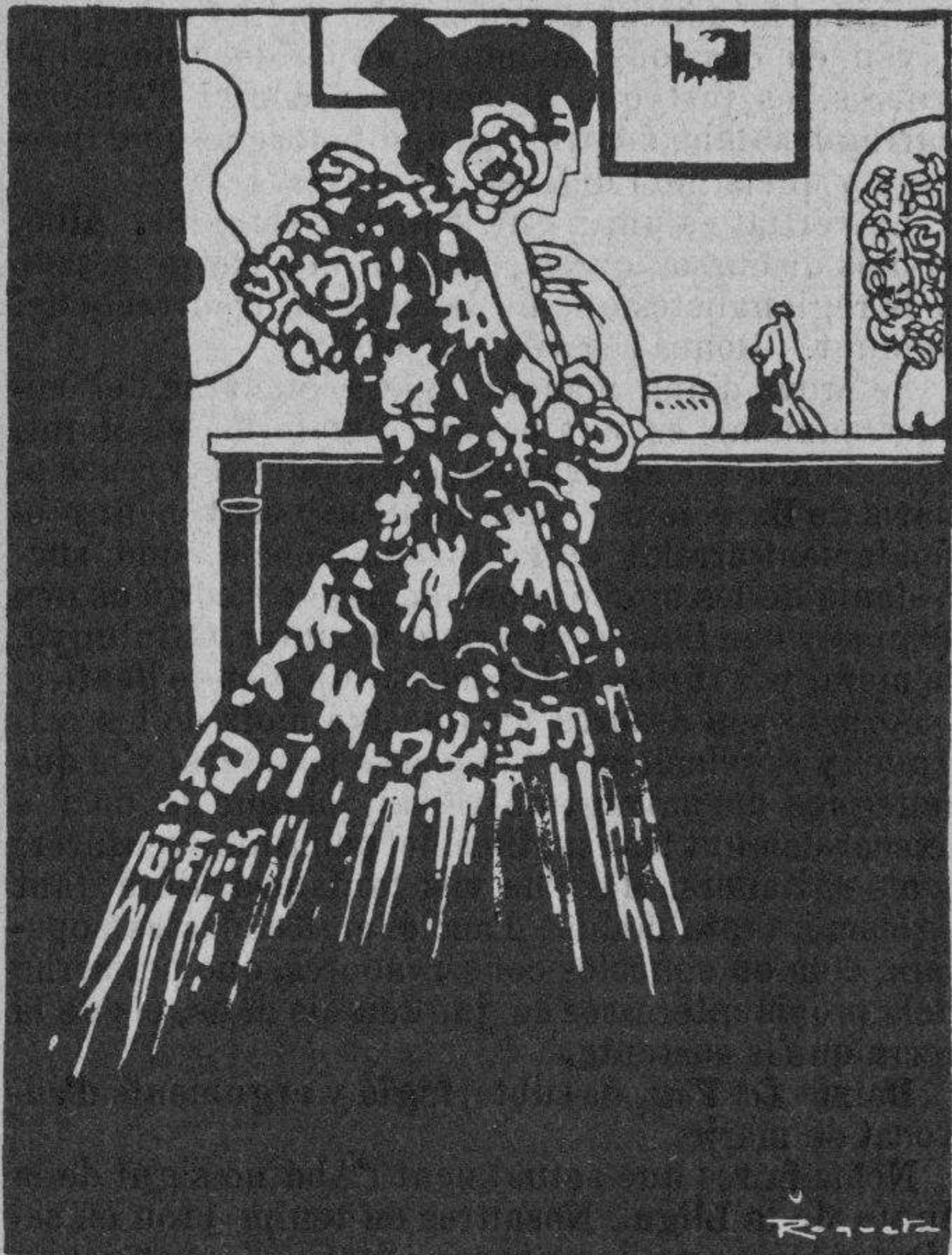
Doncs éssent així que aguantin a la «Lliga» la fetor d'aquet cadàvre insepult que es D. Francisco de P. Albó y Martí, ex diputat y ex regidor regionalista y avui membre del consell d'Administració del Banc den Lerroux.

El Sr. David y'l Sr. Ferrer

NINGÚ que's preocupi d'assumptes municipals desconeix que'l regidor Sr. Ferrer, forma part de lo que vulgarment se'n ha convingut nomenar el *tercio* de civils.

No hi ha assumpte en el qual ell hi posi la mirada que no sigui portat amb escrupulositat. Si passa algún tarugo, o quelcom que'n fa l'olor, es sempre amb el seu vot en contra, quan no am la seva oposició.

— Això del flamenquisme passa de moda, ja no ve ni un castellà. ¡ Mireu que tenir de pendre per amics al joves regionalistes!

Aquest home admirable, recte y incommovible se diu David, y aixís per David tothom el coneix y tothom l'anomena.

En ple consistori es cosa corrent el sentir: — El senyor David fa aixó o aixó altre, — o be la veu del President que crida: — El senyor David te la paraula. — El cognom de Ferrer com si no existís.

Cert dia un ciutadà d'aquets que no baden, va trobarse ab que en David Ferrer li feia oposició a un assumpte que an ell li interessava. Anà a preguntar, a informarse, en les oficines, y allí — cosa estranya — li digneren: — El senyor Ferrer no vol que aixó passi. —

El ciutadà aquest no havia sentit mai parlar del senyor Ferrer, ni sabia que al mon fos. Ell sabia que hi havia un regidor nomenat senyor David, però'l senyor Ferrer li era desconegut completament.

Y aixís el ciutadà que no bada, va pensar en demanar quart y ajuda al regidor qu'ell coneixia senyor David, contra la malifeta que li feia'l senyor Ferrer. Y es fama que digué: — Ara me'n vaig a veure al senyor David, a dirli quatre fàstics de aquest senyor Ferrer dels... etc. —

Y's presenta'l nostre home a can David Ferrer.

--Deu lo quart. ¿El senyor David?

— Esperis un xic que surt desseguida.

Una estona d'espera passada amb un renegar entre dents com si fos una rata pinyada.

Apareix en David Ferrer.

—Deu lo guard, senyor David...

—Deu lo guard....

— Venia pera parlarli d'un cas que'm passa, que no te nom.

— Vosté dirà.

— Yo soc Fulano de tal, que te pendent aquell tal assumpte a la comissió de Governació, y que, per més que fassi, no puc aconseguir que sigui resolt.

— S'ha d'estudiar.

— Bueno. Però es el cas que m'han dit que s'hi oposa aquest poca vergonya de senyor Ferrer, que no se que li dec haver fet jo pera que vulgui ferme la guitza de tal manera...

— ¡Qué diu, ara!

— Lo que sent. Es que en aquest mon hi ha cada individu, que ja, ja. Jo no'l conec an aquest Ferrer...

— ¿No'l coneix?...

— No, senyor, no, porque si'l conegués li diria tot lo que'm vindria per la boca. Segurament que deu volguer cobrar, com alguns que ja m'ho han demanat, y que per cert ja'm costa algunes pessetes, però jo no estic disposat a donar ni un céntim més, y si aquest Ferrer ne vol, que truqui a una altra porta.

— Farà bé, de no donar rés a ningú.

— ¿Veritat, que sí?

— Sí, home, sí.

— Doncs aixís, puc comptar am la seva ajuda pera fer la p... an aquet Ferrer del dimoni.

—¿Aont vas noia, amb aquet pon-pon? Sembles un voluntari de la Llibertat.
 —¿Y vosaltres, aont aneu am la boina sota la trona?

—Home, ja veurà, tant com això, no senyor.

—¡Caram! ¿jo que per això venia... y això?

—Per un senzill inconvenient... Poca cosa. Per-
 que'l senyor David, soc jo; el senyor Ferrer, soc jo;
 y'l senyor David Ferrer, també soc jo... Amb això
 fassi'l favor de passar la porta.

Y'l ciutadà que no bada, esmaperdut y concirós
 sortí al carrer, planyentse, segurament, dels in-
 convenientes greus de que a uns pares o a uns pa-
 drins, se'ls ocorreixi posar David per nom, a les
 criatures.

De les meves memories

UN dia varem retornar al Col·legi. Era a primer de curs. Ens abraçarem amb els antics companys. Mirarem de reüll als nous arribats, y de moment ens trovarem sorpresos per la presència d'un altre condeixeble, que desconegut per nosaltres, se veia ja avesat a les habitats de l'estudi y fet a tractar amb ayos y conserjes, am criats y cambres.

Restarem sorpresos.

— ¿Quí es aquest?

Un cert mohiment de repugnancia ens apartà d'ell.

Era, ¿cóm vos diré com era? Era com Voltaire jove, però com Voltaire de veres. (¡Ho asseguro!)

Senyoril en el vestir y en el menjar; poc destre en els exercicis físics; no sabent mai la lliçó y sabent més de l'assignatura que'ls més llestos quan el curs s'acavaba, en Carles s'amprà del meu esperit molt pocs dies després de la seva arribada.

Visquerem junts sis o set anys.

Sortirem, ensemble, amb el títol de batxiller tots dos.

Dos o tres anys després ens retrovarem. Vivía Barcelona en plena febre catalanista. Erem en el temps de la supressió de *La Renaixensa*, de les manifestacions am barretines, dels «Segadors» a tot drap y dels segells enganxats a sobre les badanes del forro dels capells.

— ¡Carles!

— ¡Ramón!

— ¿Què fas?

— Del comers. ¿Y tú?

— Res. Are per are, res.

Y aquí comensa una conversa llarga, tota una tarde de diumenge de conversa.

En Carles havia estudiat per militar; ja admés, s'en cansà. Anava al «Edén» y al «Alcázar» aleshores.

— ¿Y tú què fas?

Jo vaig contar poc del meu treball, però molt de catalanisme, d'aquell catalanisme anàrquic de fa uinze anys, però anàrquic barreijat sempre am coses d'art.

Y al deixarnos, ens diguerem:

— Fins demà.

Y fou fins demà, fins demà passat y fins l'altre, l'altre, l'altre... fins que la mort... No vui parlarne.

La casa den Carles era al carrer dels Banys. Propietat d'una tia qu'ocupava el principal; ells vivían al primer pis juntament amb una germana casada.

El primer dia en que vaig ser presentat a la familia la meva impresió fou d'una estranyesa inmensa.

El seu pare, un home, no un home, un senyor de una més que aristocràtica figura me saludà, m'aconduí al saló y comensà a preguntarme sobre negocis materials y afers del esperit.

Però mentres preguntava coses sensates, igual que fos un mico, s'anava enfilant per els barrots de la cadira. Acabà seient a tall de moro.

Després vareig veure a sa mare. Portava un vestit de vellut. Sempre més l'he vista igual. Sempre com si volgués cantar òpera.

Dinant, pare y fill se tiraven boles de pà. La mare cantava la *Norma* amb una veu de grill.

L'amic, que volia fer de militar, se feu pintor. Pintor am gran talent.

La gent de casa seva li cedí un pis de l'escala aont vivien, y aquell fou desde aleshores el nostre cassino.

Allí varem beurer, allí varem fumar, allí a les nits, pelant castanyes y menjant moniatos, enceníem diaris per veure fer, tramvies, com diem en Mir, en Pitxot, en Soto, en Picasso, en Planella y tants y tants. Pis com aquell no se'n veurà cap més. Gent com els que hi anaven tampoc, seguint els vents que corren.

En Carles anà a París; tornà; torna a marxar a París; tornà.

Després recorregué l'Espanya, y un dia, mal dia, ens arriba a Barcelona. ¡Maleit dia!

Després marxa a París. Després... aquí prou. Qui vulgui saber que vagi a Salamanca, y si té diners al cementiri del Paire-Lachaise.

BOROSMAN

Clasificació edilicia

UN regidor lerrouxista deia aquet dia en un rotllo de companys:

— Hi han regidors de diverses menes y categories.

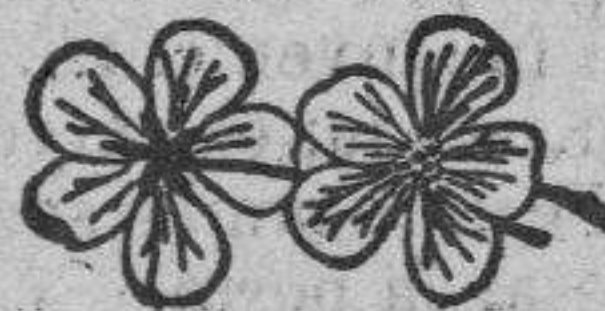
— ¿En quín sentit? — interrogà un dels del grupu.

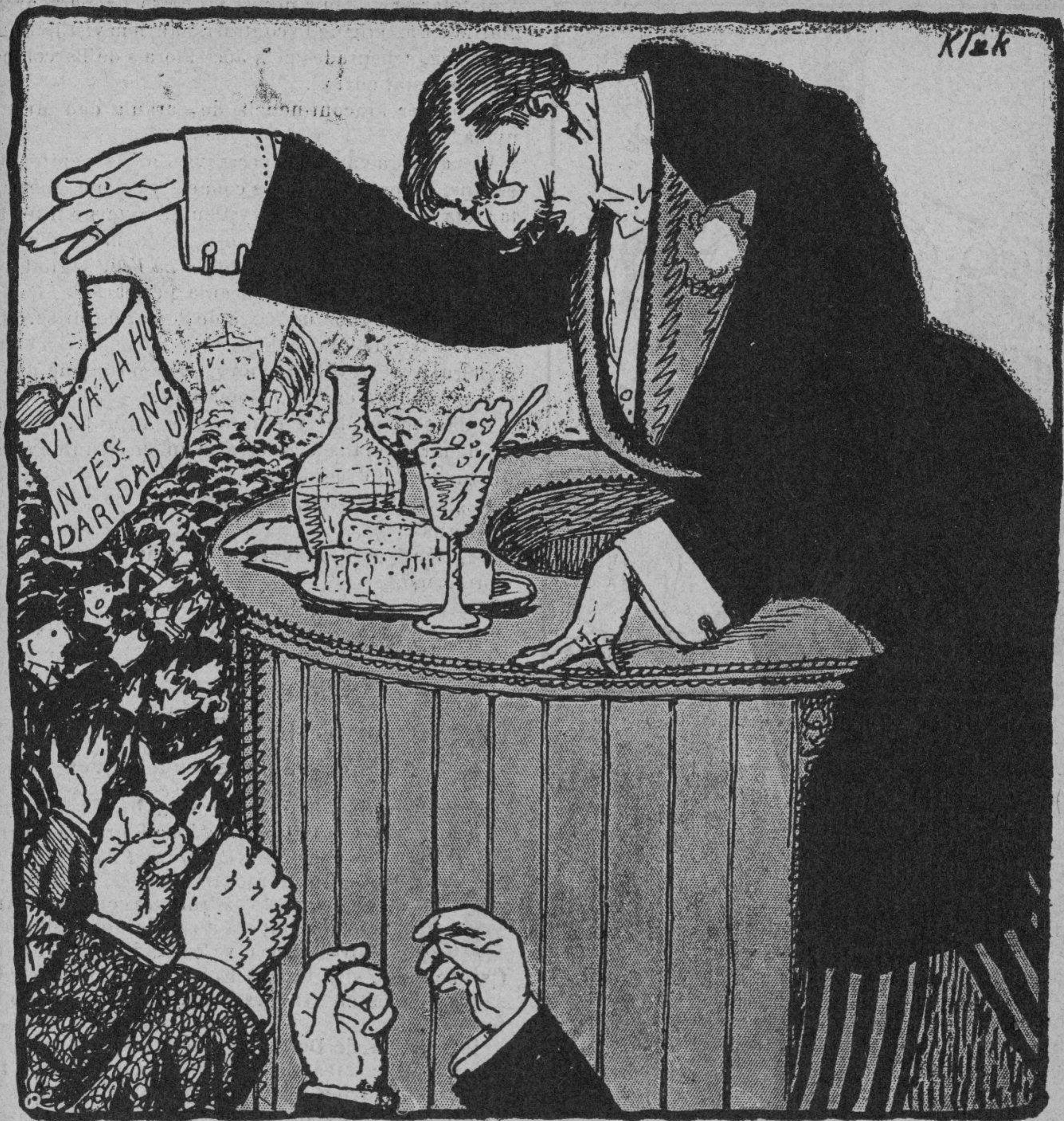
— En el d'arreglegar lo que's pugui.

— ¿Voleu dir que no son tots iguals?

— ¡Y ca! Mireu: hi ha'ls *colillers* o siguin aquells que arregleguen la trista burilla que's troba per un corredor; hi han els que arregleguen els mitjos cigarrs que's troben abandonats pels despatxos de determinada altura, y, per fi, hi han els que *accepten*, gustosos, els rics havans que'ls posen a les mans en les taules ben paradades...

— ¿Y d'aquets últims sou vos? — interrogà un dels del *tercio*.

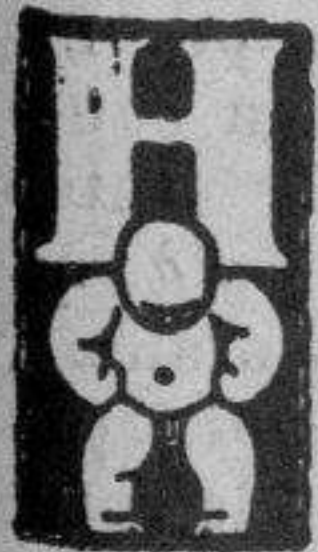

EL DIPUTAT MINISTERIAL

— Todos, según los principios liberales tendréis derecho al trabajo cuando lo haya.

Músiques

Ha inaugurat la temporada de concerts el Palau de la Música Catalana.

L'altre dia, un jovenet simpàtic, de llarga cabellera, empunyà un violoncel tant gros o més qu'ell, y ajudat de la seva bona mare, que tregué la pols del piano a copia de dits, ens feu fer coneixença

íntima amb un grapat de senyors que feia temps que no havíem vist; en Bach, en Gauvé, en Galliard y l'Strauss.

No cal dir com quedarem agraits a les coneixences que'ns feu fer el noi Ricart Matas y la seva bona mare, senyora Matas de Ricart.

En cambi, en una sala d'allà al Tibidabo, que no reuneix cap bona condició, tornarem a fer amistat amb en Crickboom, qui'ns recordà aquells temps

— Tiremli are, que Italia ja l'ha penjat.

passats. El nen Longàs be; aquell pianista que va acompanyar an en Crickboom una sonata de Mozart, malament. Varen dir que's deia Granados; jo, la veritat, no'l vaig conèixer.

La Gabia gran, ja ha obert les portes. En Volpini, diu que no vol ferse ric, ja que tira la casa per la finestra pera acontentar els barcelonins. Ja veurém, ja veurém. Per ara han comensat amb un *Siegfried*, per els millors rossinyols de la companyia. Ja'n parlarém la setmana entrant.

SETTRAUSS

El cloroformo

EL dia que's va reunir el cos d'Adjunts dels Jocs Florals, amb un xic més han de matar an en Muntanyola.

Ab la seva habilitat característica va conduir el debat iniciat sobres la conducta del Sr. Matheu, en lo del discurs del doctor Vogel, a donar un vot de censura a la Lliga y a *La Veu*. Haguessiu vist a l'Aguiló, an en Cabot y an en Duràn, suantsang y aigua!

Aquet darrer va tenir necessitat de sortir pera arreglar la cosa, puig de lo contrari, hauríem vist la Lliga y *La Veu*, censurades pels Jocs Florals de Barcelona. ¡Hauria estat curios!

¡Y tot per l'incontinencia de paraula den Muntanyola!

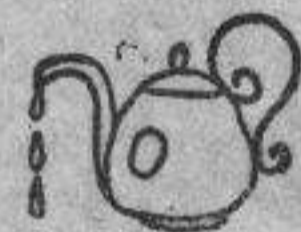
Val a dir que amb el pecat va dur la penitencia, porque, després, anguniós com es, va tenir d'aguantar tota la nit an en Costa y Deu, porque no li fes un estropici al redactar la resenya. Y ja me'ls teniu a tots dos tancats en un quartet de *La Veu*, vigilat per l'*encola-Cristos*, rumiant paraula per paraula, lo que s'havia de dir y lo que havia de deixar de dirse. Fins a dos quarts de quatre de la matinada s'hi van estar! Malaguanyat treball, ja que *La Veu* no pogué publicar la resenya en l'edició del matí.

A la sortida de la reunió dels Adjunts, deia un prohóm regionalista, referintse an en Muntanyola y dirigintse a un regidor:

— ¿Y al Consistori, fa igual?

— Igual.

— ¿Dóncs pera quan espereu usar el mocador ab cloroformo?

Les coses del Cos d'Adjunts o lo que va de teves a meves

Pocs dies fa que va reunir-se el Cos d'Adjunts del Consistori dels Jocs Florals pera nomenar els Mantenedors de 1913 y fer altres tràmits reglamentaris.

Uns quants adjunts, confeccionaren una candidatura amb els noms d'Apeles Mestres, Roca y Roca, Pere Corominas (¡sí, senyors, sí!), Carme Karr, Pere Aldavert, Casades y mossèn Navarro, car un capellà no pot faltarhi.

Prò ¡fillets de Deu! *El Poble* d'aquell matí va tenir la mala idea de donar la noticia, y ja tota la tarda haurien vist an en Roig y Roqué, a l'*encola-Cristos* y an en *Pol*, fent cartetes y passos, reclutant vots pera la nit. ¡Ne saben tant d'això!

— ¡Això es intolerable!— ¡Això es una candidatura d'Esquerra!— ¿Y qui es en Pere Corominas?

— ¡Home! es l'autor de la *Vida Austera*... l'autor de *Les Hores d'amor serenes*...

— ¡Ca! home ¡ca! ¡No pot ser! ¡No pot ser!

Y la candidatura en qüestió va perdre per nou vots. La *perdigotada* va triomfar amb una candidatura encapselada amb el nom de D. Antoni Nicolau, iusigne autor de *La Mort del Escolà*, que tant magistralment canta l'«Orfeón Catalán», y venerable senyor qu'ens deurà fer el discurs presidencial en orga pera que'l sentin fins els sords,

única manera de qu'el seu company de Consistori D. Lluís Vía — l'estimat Vía — se n'enteri.

Verament el Cos d'Adjunts... s'hi va fer de cos.

Y tot s'anava a acabar *constructivament* ab gran ufana den Costa y Deu y den Pagès y Rueda, quan s'aixeca un adjunt y, am la més beatífica de les intencions, proposa :

«Que'l Cos d'Adjunts se serveixi acordar que jutja ajustada a la més extricta y exquisida correcció la conducta del Consell Directiu, en general, y del seu president D. Francesc Matheu en particular, am motiu de tots els incidents ocorreguts dins y fòra del Jocs Florals (els de 1912), per causa de la publicació, en la premsa barcelonina, de dues distintes transcripcions del discurs presidencial del Dr. Everart Vogel, y que aixís consti en acta aquest unànim parer del Cos d'Adjunts».

¡Ay, fillets, la qu'es va armar!

—«¡Qu'ens han tocat la Teresa! ¡Qu'ens han tocat la Teresa!»

Però, com que an aquest mon, les burles fan com les professons, ab gran desconhort de don Pere Muntañola y Carner (Carner, ¿eh?), regidor de Barcelona, coautor de la *Doctrina Catalanista* d'en Prat y expoeta accessiat al Jocs Florals, la proposició tingué d'aprovarse, vulgues que no vulgues.

Y l'endemà, aquest home d'innegable talent, que's diu *Xenius*, però qu'es, además, també innegablement, un sac d'orgull, se'ns despenja a *La Perdiu* amb el següent :

« GLOSARI

DE LA RESIGNACIÓ

A voltes no podia menys de sorpéndern aquell silenci dur de l'Octavi de Romeu devant l'injusticia. Y l'un de nosaltres li deya :

— Jo, en el vostre cas, no'm resignaria aixís.

Ell responia :

— ¡No'm resigno pas!

Y, explicatiu:

- Lorito real!
- Visca la Rebúplical
- Aquet lloro es de Portugal.

— Els qui esguarden ab atenció el *Cenacolo* del Vinci remarquen la subtil expressió contradictòria dels dos brassos del Crist. L'artista ha endevinat que en el moment de dir: «L'un de vosaltres ha de traïrme», l'ànima del Mestre es partida entre dos sentiments. Y aixís el bras esquer y la ma esquerra, abandonats y lànguids, revelen la sumissió. Mentres al costat dret, una tensió magnífica vol dir la repugnancia, el fàstic, la ferida per la traició vil...

Un silenci.

— Som nosaltres, ara, els qui veyém això. Els apòstols, asseguts a la taula del sopar, no ho veien.

Després, amb un somriure inoblidable en sos llabis prims:

— Y quant la tensió del vostre bras se us fes indiscreta, medis teniu pera amagarla. És qüestió d'un parell de guants y d'un macferlan oportú.

Xenius. »

Y per si algú no ho entenía, va publicarlo en *quatre edicions* seguides! ¡No fos cas que tan gran joya es perdès!

Però, Senyor *Xenius*. ¿Hont es la traició vil? ¿O es qu'es creu infalible?

¡Ah! ¡La *Superbia*! ¡Aquella *Superbia intolerable* que li deien desde la *Ilustració Catalana*, que n'hi costarà de ridícols!

UN DE CONSTANTINOBLA

La unidad de la patria

QUI no li feia dir més aviat an en Montero Ríos que la Mancomunitat atacaba a la *unidad de la patria*? Si precisament es lo que volèm, ¡atacar an aquesta *unidad* tan alabada pels polítics espanyols! Aviat es vist: el projecte de llei faculta a les provincies pera ajuntarse y'ls hi permet fer les carreteres y instal·lar telefons y telegrafs, doncs es natural atacà a la *integridad*. Si, senyor; en Montero Ríos té raó, y en aquet sentit debèm alabar el talent del president del Senat qui demostra esser un bon espanyol y un bon patriota.

Si's demanés que l'dioma català fos oficial a Catalunya o que'ls magistrats fossin catalans, es clar que això també seria un *ataque*, que nosaltres no hi tendríam res que dir.

¿Demanar o estatuir qu'es poden ajuntar les quatre provincies catalanes? Això es el *colmo*, y contra aquet desitj de tot Catalunya en Montero Ríos s'hi té d'oposar, perquè perilla la *unidad* y tot'aquella renglera de mots qu'ens agraden tant.

El president del concell del Senat podrà esser una momia y tot lo qu's vulgui, però demostra esser molt viu. ¡Ja ho crec que sí...!

Ves qui ho hagués dit que perillava la *unidad de la patria*!

DE VUYT EN VUYT

Ullada general

Amichs del GALL, la cosa està que bufa; els turchs no guanyen prou per clatellades; tot allò de Cavite y de Santiago

(*xim-xim, xim-xim, y comes ajudeume*)

eren, vist lo d'avuy, flors y violes.

Pobres turchs, pobres tuchs, y pobres turques,

que al cap-de-vall seràn qui pagui el *pato*,

donchs quan l'home ha rebut y torna a casa

ja se sab qu'es la dona qui ho carrega.

¿Y a Espanya? ¿A Espanya qué? Donses a Espanya la cosa sino bufa està que peta.

Tornen a fer soroll els ferroviaris,

els estudiants s'han declarat en vaga,

el vell Montero torna a fè el baliga,

Don Beleriano... ¡ay Don Beleriano!

li està pujant la mosca a la pebrera

y molt serà, si massa el mortifica,

que no fassi d'un cop un sang-y-fetge.

L'esquadra d'instrucció — sempre instruhintse, —

neda per Tetuàn... ¡qué Déu la guardi!

¿Y al Municipi? ¡Noys, al Municipi!

¡Qué'n queden pocs de calerons en caixa!

Però, en cambi, ¡si en queden de discursos!

¡Si en te de *aciento* el gran Garriga y Cuello!

¡Si n'es d'hermòs en Pere Muntanyola!

¡Y el fill den *Mala-nit*, segons el vulgo,

Gaspar Rosès y Arús, gran hisendista,

¡si en té de preparats de nous impostos!

Y a empedrats, y altres *puestos* que no ho sembla,

¡si en queden, Verge Santa, de *trugos*!

¿Y a can Nou-Cents? A can Nou Cents, caríssims, estàn de dol, de dol y d'elegia.

Els hi han tocat de nou a la Teresa,

els hi han desfet l'imatge de la noria,

els hi han ben grapejat la *Ben Plantada*.

¡Y no ha sigut cap d'ells! Boabdil el Guerxo

plora de sentiment, com en els dies

crudels de la desfeta mauroniana!

¡Fins el doctor Fuster ja s'els passeja!

No bastava el *Recó* per fer brometa,

que ara la fan a nom de *Recó y Bassa*!

Ja no n'hi havia prou de la *Teresa*

que ara els hi van tocant... ¡Constantinobla!

(aixís, ab *b.*) ¡Oh crudels! ¡Oh sacrilegi!

¡El guants y el macferland ja no els hi basten!

Els hi han de tapà el cul ab matalassos

y encare, aixís y tot, degoten sempre.

EL GALL DE LA PASSIÓ

El noucentisme està de dol

AQUETS de *El Poble Català*, que son uns destructors, veuso aquí. No contents en malbaratar els prestigis den Cambó, de l'Albó, den Prat y d'altres prohoms amics den Lerroux y den Foronda, are les han emprès contra'n Xenius, actualment la «gloria més lligítima» de *La Veu*, substituint an en Domènec y Montaner que va tenir el bon gust de separar-sen.

Amb aquella vanitat que gasta'l pare de la Teresa, va atrevirse a fer pessigolles als de *El Poble*, ab motiu de les cròniques que publiquen de la guerra dels Balkans, y fent de mestre'ls deia que *devant la cultura* s'havia de escriure Constantinopla y no Constantinobla, com els de *El Poble Català* escriuen.

Y en aquella casa del carrer de Sant Pau, que no obstant y estar habitada per xicots de bon humor hi ha vegades que sembla un infern per la frenetiquesa, figureuvos com va ésser rebut el cop de palmeta del mestre (?).

Totseguit el filòleg de la casa agafà la ploma, y dos y dos fan quatre, demostrà an en Xenius que, en el més pur catalanesc, es Constantinobla com deu escriures. Y no content el filòleg en demostrà això va demostrar també com en Xenius té molt de llautó.

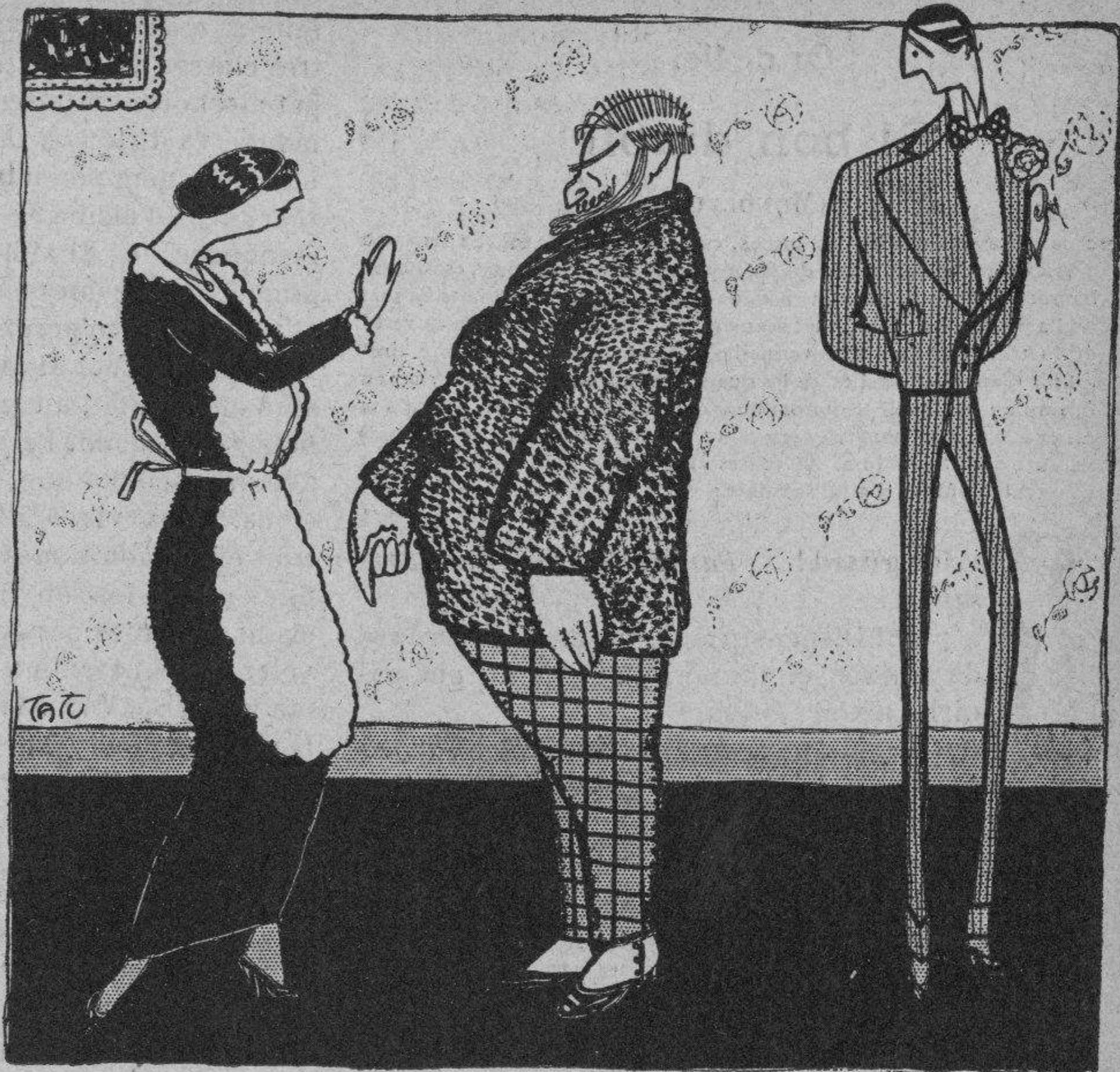
Y d'això plora la criatura.

Are tots els noucentistes van fets una mar de llàgrimes per aquets mons de Deu. Dinen que's reuniran pera desposseir a l'Alexandre Plana del títol de noucentista, perque no's pot tolerar que cap d'ells escrigui en un diari, desde les columnes del quel se rebaixen els mèrits del Profeta. Veurèm que passarà.

Per de prompte en Xenius fa dos dies que ni dorm ni menja. De durar gaire aquesta crisi, l'enterrarem.

Per tot consol aquet dia un amic el va trovar y va dirli.

— Noi, això del noucentisme se te'n va en orris. Y es que no has tingut prou trassa en constituirlo. Has buscat els escolans com aquell qui a la vora d'un

LA FALTA DEL SENYORET

- Jo no ho volia, senyor! Jo no ho volia.
— Y a mi que m'explicarà! ¿Que's pensa que no he sigut jove?

riu, se mira passar els peixos. Ne passa un de blau y exclama: — No m'agrada. — Ne passa un de vermell y afegeix: — ¡Aquet m'agrada! ¡Doncs noucentista! — Y aixís has anat triant els peixos que més t'han agradat, ungingtlos noucentistes tot rebutjant an aquells que per bons que fossin no eren del teu gust. Tothom ne tindria d'escolans amb aquest sistema.

En Xenius no va renegar perque era en ple carrer, però va fugir més indignat que si li haguessin demanat una pesseta.

Or de llei
El bon diable

(MONÒLEC)

L'escena representa uns boscos foscos, cap a la posta de sol. Se sent una música sinistra composta de fagot y bombo. El tro gruny, esclata un llampec. Un cop de platerets ben inharmoni. S'obra un escotilló, surt un llampec de pega grega, y tot seguit puja'l *Bon Diable*, que anirà vestit de llustrina verda am vetes vermelles, les banyes de roba am cotó dins, tot ple d'ant queles velles, de les quals ja n'hauràn caigut la meytat; en fi, amb un vestit vell de dimoni bunyol, com dels *Pastorets*. Portarà la cara pintada am mangra, y les celles y els bigotis recargolats, pintats am suro passat pel llum. Al veures en escena's quedarà tot admirat, guaytant al públic, y dirà, saludant:

DEU los guard!... (*Pausa; després, com repen-*
santse:)

¡Ay! Dispensin, que no me'n recordava de que sóc el dimoni y que jo no puc pas dirho això! (*Pausa,*)

Y... ¿ahon sóc? (*Toca'ls bastidors, la decoració, y mira per tot, fins a l'apuntador.*) ¿En un *trayatu*?

¡Ay! ¡Si sóc al *Rumeya*, a *Barçatona!*..... ¡Sí!... ¡Oh! (*Tot mirant al públic.*) Si hi veig algunes senyores... y alguns senyos, que... que no fa pas molt temps que vaig temptarlos... ¡Ah!... Y que n'hi han que hi van caure... fins aquest... (*Senyala l'apuntador.*) ¡A Barcelona! (*Tot admirat.*)

¡No es estrany! En baixant del cel (perque per més que m'hagin vist vostès sortir de sota, un servidor baixa del cel)... doncs, al tirarme daltabaix del cel, vaig caure de cap a l'aygua prop de les isles de *Chatham*, *Nova Zelandia*; y am la embranzida que portaba, com un mal esperit, he atravesat tot el *globo terràqueo* passant per l'infern de passo, tant, que allí tots els companys, veyentm'hi passar de llarch, m'han dit ¡*vaya buenas!* y jo ¡*nada!*... foradant la bola del mon, he vingut a sortir aquí!

Aquí on me veuen, amb aquest vestit tan tronat, que se m'ha fet tot malbé pel viatge, jo sóc un gran embaixador, embaixador de *los países bajos*... (*senyala cap a terra.*) Y... rès... vinc del Cel de pactar am l'Amo de dalt, a veure si ara que ja ha passat tant temps, podríem arregiar aquelles diferencies qua va haverhi are fa uns quatre mil anys... Y la veritat es que, més que amb ell, van ésser amb en *Miquelet* les raons que varem tenir, y tot per voler fer el fatxada ab les onze mil verges...

Y no es porque a casa no hi estiguem be, no (*Senyalant cap a baix*), porque... ja'ls ho explicarè. Un nortamericà que va venir ens va dir que feyam mala obra amb allò de fer bullir les calderes d'en *Pere Bo-*

tero am carbó de pedra, y que aquest material feya falta al mon pera'ls vapors de mar y terra y pera les tres classes de vapor; y un servidor, que estava ocupat aleshores en la secció de la mecànica de dar torments, va dirli: «Y doncs ¿còm ho farèm, ximple, si no arrenquem per sota'l carbó de pedra? ¿Que cremarem carbó d'alzina?» Y ell, tot fumant la pipa, me va respondre: «¡El ximple ets tú! Ja's veu que ets un dimoni de poc mes o menos. ¡Ja veuràs, presentam al teu amo, y m'emprnc l'arrendament de tot això!» Y tal dit, tal fet: al cap de tres setmanes ja tot anava amb electricitat, am gran contentament dels condemnats y de tothom. Pera nosaltres menos feyna. Als condemnats sembla que, pagant, els hi tenen certes atencions. Un servidor ja no s'en ocupa d'això, però han triat els dimonis més ben educats pera les persones fines y pera les senyores, y ab això de la electricitat els hi fan unes pessigolles... ¡ay!... que moltes fins volen que hi tornin a atormentarles. Però en *Llucifer* me va dir: «Veyes si am l'Amo de dalt ens posèm en bones relacions. Tú que tens bon gènit, pújahi, y mira si ho arregles!...» Y tal dit, tal fet: una ementa y cap amunt.

Abans d'arriuari ja's va posar núvol, y vinga fer trons y llamps. Jo que truco, y surt en *Peret*, que al veurem se va espantar. «¡*Reyna Santíssima!* ¿Y ara? ¿Que estàs borratxo? ¡Au! ¡Cap avall, o crido a n'en *Miquelet* que t'espavili!» «¡Home, quín gènit que tenni! No us esbareu que sóc un dimoni de bé y vinc per parlar amb el Pare Etern, a veure si'm perdona.»

Y en *Peret*, tot rondinant, se'n va anar a cridar a l'Avi.

Y el Pare Etern, tot posantse bé'l barret de tres picos, va venir.

Jo que'm pensava que m'hauria engegat un *rayo*... ¡*nada!* al revés; es d'allò més trempat. Am la edat se li ha calmat el gènit, y quan me va veure, vinga riure. «¿Ahon vas, noy, tan espellifat? ¡Si has perdut la meytat de les antiqüeles! ¡Entra, home, entra, que de pitjors en venen! ¡Si tot sovint n'haig de perdonar de més dolents que tú! L'altre día'n va pujar un amb carro de misses, que francament, am tot y les misses, li vaig dir a n'en *Perico*: «Aquest sí que no pot passar». ¿Y doncs? ¿Què feu per allà baix?»

«Rès que ja estem *atenuats*. Ja tot se fa am modos, fins els torments.»

«¡*Vaya, vaya, vaya!* ¡Entre, noy, entra!»

Y tot rihent y encenent la pipa, me va portar a veure tot lo que hi ha per allí dalt. ¡Si en varem visitar de departaments y de recons!... ¡Y que es bon home'l Pare Etern!... Abans, en temps dels *Jueus*, no se'l podia pas aguantar: tenia un gènit de la reira d'Ell mateix... ¡Però avuy!... Jo ja ho veig, tenir de bregar tot el día ab aquella bretolada! Per més que'ls hi ventava cada *rayo* que'ls mitj partia, y cada pedre-

gada y cada peste que'ls baldava, ells ¡nada! vinga afanar coses, fer tiberis, trencar tota la pisa dels ve-hins! Figúrinse que'ls més bons, quan feyen la co-neixensa d'una minyona, tot seguit *tenian de ella siete hijos*, com diu el *padre Ripalda*. ¡Y això eren els patriarques!... «No ho sabs pas prou lo bandarres que eren — m'ha dit el Bon Senyor! — Els hi vaig enviar el noy... que, pobret, es un tros de pa, y tot me'l van malmetre! ¡Els poca vergonyes! ¡Y quan se'n va tornar aquí dalt, me va compareixer amb un que'm va dir que era de lo mellor d'allà abaix! ¡Y era un lladre! Y el noy, com es tan bon xicot, me va dir: «Pare, perdoneulo, que no hi tornarà may més; es en Dimas, un bon lladre». Y rès, que vaig tenir que ferlo sant... Fins ara rès n'he tingut que dir, però ara se m'ha fet socialista y es un dels *quejes* de la es-quer-ra del cel, y tinc por que un dia'm dongui un disgust serio».

Ja'ls dic jo que n'hi ha un tip del cel. ¡Quin desen-gany me'n he emportat! La veritat, no m'he atrevit a quedarmhi... ¡Si vegessin! Figúrinse que tots els ani-mals que tenen els sants, tots son vells y plens de xacres y de reumatisme, am l'humitat dels núvols. El gos de Sant Roc ja ni menys aborda, el gall de Sant Pere està enrogallat, l'àliga de Sant Lluc està tota es-plomissada, el lleó de Sant Marc sembla germà del lleó d'Espanya, per lo pelat y magre, y el bè de Sant Joan, el cavall de Sant Martí, el drac de Sant Jordi y el porc de Sant Antoni, fan pietat de veure; aquest últim fins crec que té la trikinosis. ¡Nada! Que'ls sants metges han tingut de muntar un dispensari de veterinaria sagrada.

En Miquelet ja té'l sabre rovellat y ha posat pan-xa, a Sant Jaume, Sant Farriol li va afanar l'espasa un dia que badava tot mirant lo que passava aquí a Espanya.

Entre'ls sants hi ha partits. Sant Farriol, ab Sant Martí y Sant Dimas, van estar a punt de fer un pro-nunciament. Ara la fàbrica de sants ha tingut de fer paro per falta de feyna. Abans cada dia n'hi arriva-ven, y desseguida vinga donalshi un manto y cla-vàrloshi un plat d'estany ben lluhent darrera del cap y apa! Y els dies de gran funció els hi posaven un llum.

¡Però ara rès! Ni menys n'arriben. Al cel ja no hi van més que gent de Vich, velles d'aquelles de Sant Felip Neri, y capellàns guetos que ensumen rapè y ja rapapiegen.

El Pare Etern, que es d'allò més bon home, bé fa la vista grossa. Bé li ha dit a n'en Peret, de la porteria, que no cal mirar prim, que obri la porta a quasi tot-hom mentres no n'hagi fet una d'aquelles estrafale-ries que no tenen perdó d'Ell. El sisé... ¡nada! ¡tot se perdonal Però... ¡ca, ni por esas! No hi puja ningú. Rès, que està de moda no anarhi.

Després, les màquines de fer la pluja, el fred y la calor, està ja mitj espatllades. Figúrinse, de tant temps com serveixen! Y a lo millor toquen el registre del bon temps y els hi venta una pedregada o volen fer ploure y el sol els hi engega uns raig que tot ho asseca; tant, que en un concell suprem de sants dels grossos y de patriarques, fins se va tractar de donar el tinglado del cel per *arriendo*.

Així es que quan me va oferir el que m'hi quedés s'hi volia, *con tal* de mudarme'l vestit y no fer gayre barrila, li vaig dir: «¡ Moltes gracies, però me'n torno a casa. Aquí hi sento massa fred, m'encostiparia; pas-sihobé, que cap avall falta gent!»

Perque, entre nosaltes, ¿que's pensan que s'hi està poc bé ara a l'Infern?... Mirin, allí hi ha gent com Cèsar, Napoleón 1, en Garibaldi, Mahoma, que ja no treu més el Koran, Lutero, que al entrar va tirar la Bi-blia al foc, y una pila de sabis y poetes, y fins papes, cardenals y bisbes dels més trempats... ¡Y com a dò-nes... ah, com a dònes... demanin! Aspasia, la bella Helena, Cleopatra, Hipatía, la hermosa Cava, Cle-mença Isaura, Marguerida de Borgonya, Lucrecia Borja, Diana de Poitiers, Marion Delorme, Ninon de Lenclos y totes les grans maturrangues de rangu-

Tres, sis, nou!
Redimirem als obreros
Tres, sis, nou...
S'han empassat el pinyol.

ringu que hi ha hagut a la història; y una infinitat de gent trempada y de bon humor.

¡Oh! y amb això de la electricitat, llum per tot arreu, tramvies, telègrafo, telèfono... en fi tot lo que vulguin. Fins hi ha trens que arriben aban de sortir,

¿Y els restaurants? ¿Y les fondes? ¿Y el *hôtels meublés*?... Allí per tot poden demanar un *filet à la minute*, un *poulet à la diable*, una *entrecôte grillée*, un *saumon au gratin*! Els més infelisos mengen pa torrat am mantega sempre que volen. Y cafè a tot pasto, fet per una secció de condemnats negres de Puerto Rico que sempre'l torren a punt. Y allí no's paga, perque ja se sab, el deute *es de rigor y la estafa a es una obligació*.

Y aquells *boulevards* nous que s'hi han obert! Si vostès vegessin el dels *Banquers Taragüistes*, se quedarien amb un pam de boca oberta.

Y el *Palau de la Gula*, al bell mitj del *square dels restaurants dels golafres*. Allí, de ostres, de Dentu, de de Caviar, de *poulet à la cocotte*, *mouton chops* y *filet am trumfes*, y Burdeus, y Borgonya y Champany Mum.... Figúrinse que'l Jerez el donen a tot pasto als condemnats més ordinaris, com son els *toreros*, els *bole.os* y els *xufleros*.

Y el *Park de la Luxúria* y la *Avinguda dels Renegaires*! Però en aquesta no hi ha por, perque hi tenim una policia especial pera que tothom renegui am modos. Imaginació, tanta com vulguin, però que no ofenguin les creencies.

També es cosa de veure el passeig dels vanitosos, amb aquell pet de mestresses maques que hi van totes refistolades y ensenyant tot lo millor que tenen! Als violents, als crudels, als assessins, y n'aquests se'ls té confinats en una isla apart perque no fassin mal a ningú, y si algú se'n escapa, hi ha una colla de dimonis dels que encara no estan civilisats y parlen castellà, que'ls enflen am les forques y els tornen a dintre.

¡Doncs sí, senyors! Creguin que'ls hi agradaria venir a veureho. *Nada*, que ja ho saben, jo me'n hi torno. Si volen baixar ab mí, els hi ofereixo *gratis* am l'express, una *ida, y vuelta garantida*... y jo mateix els serviré de guía.

Y... ara ja poc els importi
que'l diable se'ls emporti

(*Tres compasso de jagot, cop de bombo y platarets, llamp de pega grega y s'enfonsa per l'escotilló*).

POMPEYUS GENER

A través dels Cines barcelonins

El Salò de projeccions

RESULTA'l nom excessivament científic. No hi fa res; l'interior es agradable; les películes que s'hi donen de vegades son d'Art, mai de Ciència. Pocs cines barcelonins tenen una sabor tan acentuada com aquet; sabor de cafè concert. La proximitat amable del «Edén», «La Buena Sombra» y «L'Alcázar» y, en general, de tots els carrers circumdants tenen la culpa o la gracia d'aquesta sabor.

En la grisó monòtona del públic de tarde les mondanes posen les seves plomes reptadores, les seves siluetes nervioses y un odor penetrant d'exòtiques essencies... Es perxò que les bones gents que s'instalen en l'entrada general del «Proyeccions» alsen sovint el cap a les baranes de la preferencia y's passen llarga estona en mística contemplació.

Podríem dir que aquesta preferencia del «Salò de Proyeccions» es un foyer casi platònic. Les mondanes s'hi mouen am correcta coqueteria, els seguidors son discrets, parlen en veu baixa; ademés, no hi ha el perill de les consumacions, aquet perill inevitable dels foyers de music-hall. Molts d'aquets seguidors no segueixen; s'en va la mondana interlocutora y ells resten somrients y assentats mirantla com s'allunya sota la llum roja de les bombetes elèctriques... Es un espectacle edificant... ¿Virtut?... ¿Idealisme?... ¿Economia?... ¡Quí sab!

A la sessió darrera de la nit, aquesta sabor de que venia parlant arriba al seu màxim. Un cop ha aparegut l'anunci del «últim número», els senyors noctàmbuls surten y's deturen a la porta o al mitj de la Rambla, prenent posicions pera fruir la sortida de les mosses. Aquets senyors son també bastant platònics o, si volen, d'una sensualitat atenuada; s'accontenten am llensar unes fiores de retòrica galanteria als peus de les belles, coberts de mitjes reixades y calats am sabates Lluís XV.

Y, malgrat aquest platonisme, rarament desmentit, el «Salò de Proyeccions» continuarà fruint de la protecció de les mondanes. No sols de pà viu l'home. Al escriure «home» el llibre sagrat ho feu en sentit genèric, comprenenthi a la dona; es clar.

UN CÍNIC

B^oN

FOTOGRAVATS
A. JOARIZTI
 CONSELL DE CENT 289.
 BARCELONA

Mundial Palace

CONCERTS SANTOS TOTS ELS DIES

COBERTS DESDE PESSETES 3'50 - Els divendres, boullabaise - Dissabtes, menú corrent y vegetarià

DR. M. CAMPS

ESPECIALISTA

Vies urinaries - Enfermetats secretes - Aplicació 606

Mendizábal, 6, 1.er, de 3 a 5

Clinica: Fusteria, 2 y 4, 1.er, de 12 a 1 y de 7 a 9 nit

¡La vellesa es mes horrible que la mort! Se pot arribar a tenir molts anys sense esser vell, si's pren ab la constancia

Enofosforina Serra

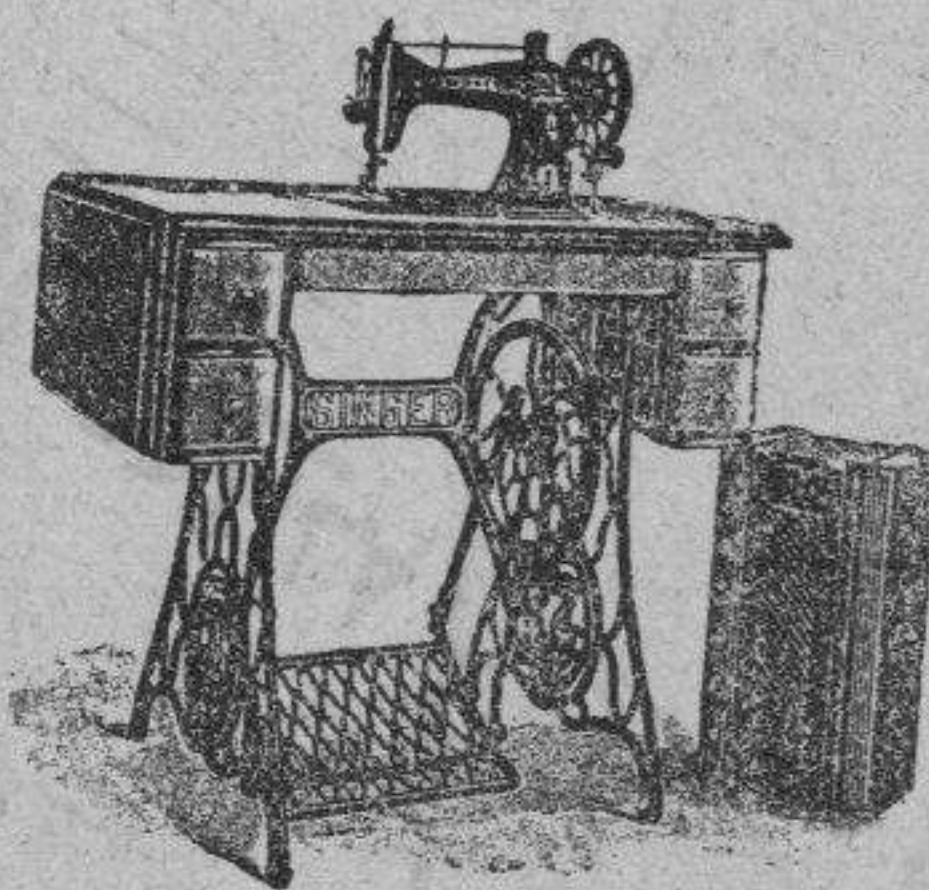
reconstituyent insuperable, de gust agradabilíssim Vos donará alegría, claretat d'enteniment y vitalitat completa. Dipòsit general:

Centre d'Específics y Aigües minerals, Pelai, 9; Barcelona

Taller de Máquinas de Cusir

DE

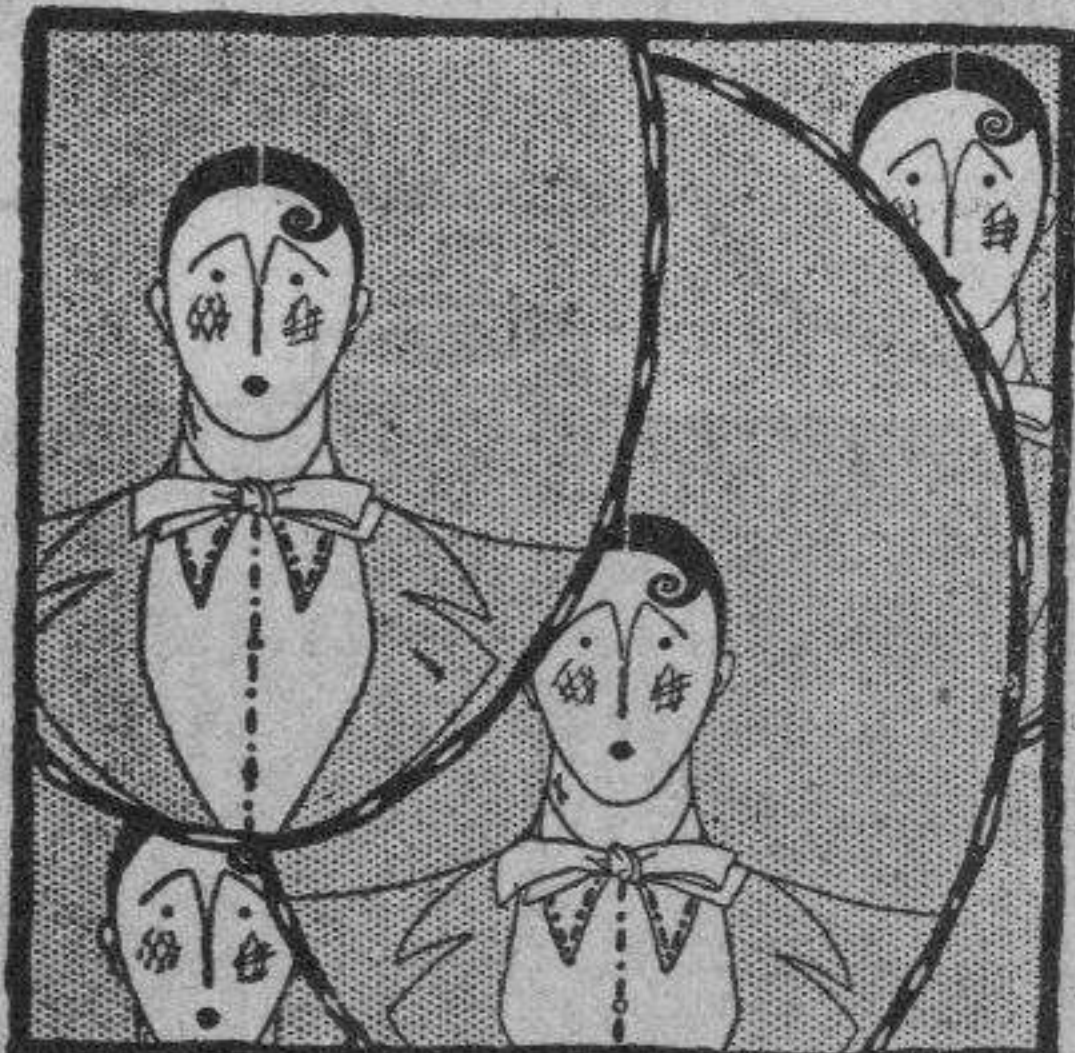
JOAN VIVES

Reparacions de tots els sistemes. Compra y proporciona la venda de màquines usades y accessoris de tots sistemes. Garantia y economia en els preus

Despatx: Baix S. Pere, 16

: Taller: Freixures, 8 :

ROMA BONET

DIBVIXANT

MONTANER, 80 E/TVDI.

Les Mancomunitats en el Congrés

CONFERENCIA DEN

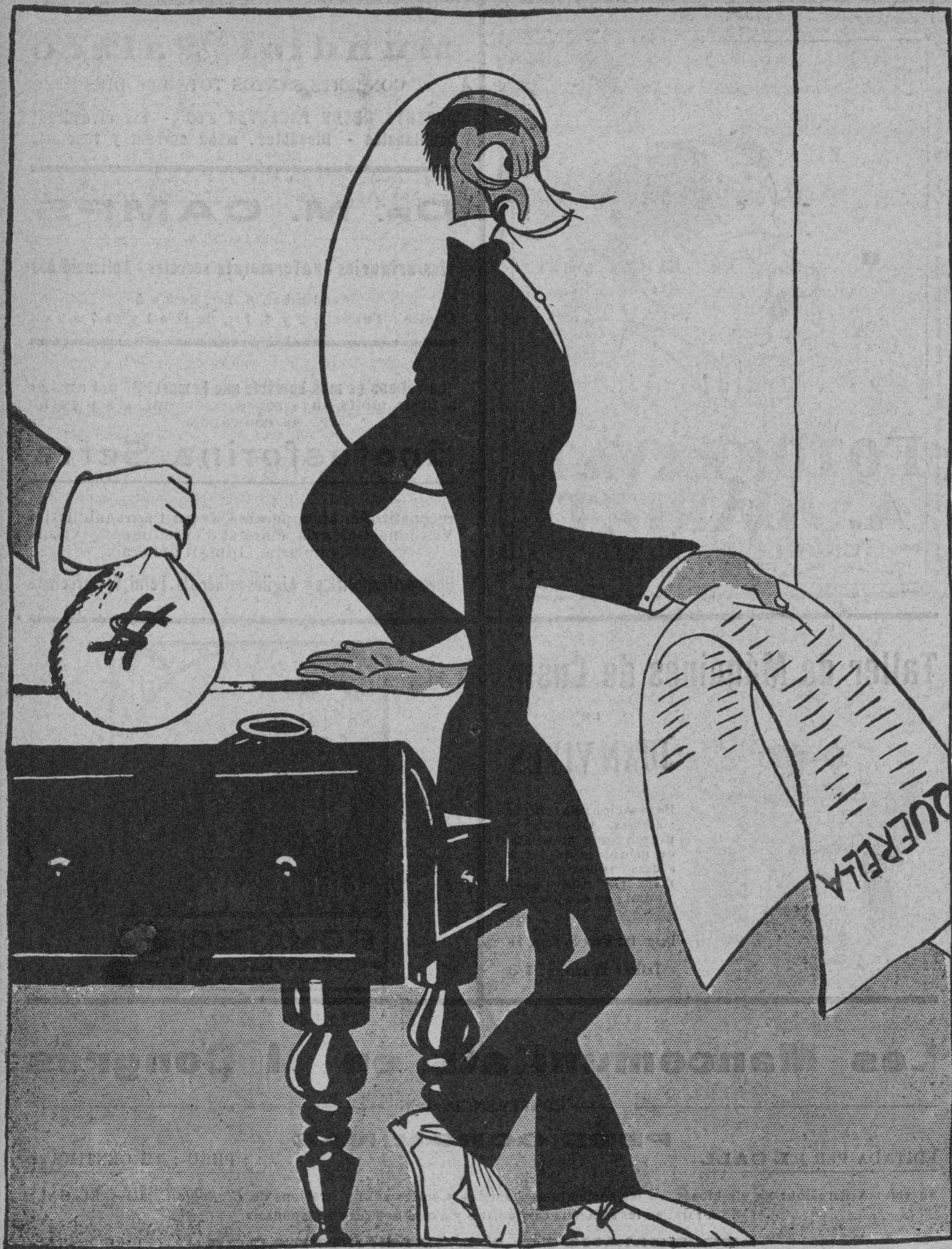
PERE COROMINAS

EDITADA PER EL GALL

:: PREU : 15 CÉNTIMS ::

Se ven : A Barcelona en els kioscs, en les societats catalanistes y en les administracions de *El Poble Català* y EL GALL
 A fora, en les societats catalanistes y a casa nostres corresponsals

LES DEMANDES A L'ADMINISTRADOR

UN POLITIC CASTELLANISAT

— ¡ Por detrás, por detrás !
Entran las palomas
En el palomar.